

ساختار وزارت دادگستری بلژیک

تنظیم: طهماسبی - مدیرکل حقوقی توسعه قضائیه

• مقدمه

کشور بلژیک، از مرزهای آلمان و لوکزامبورگ به جانب غرب تا به دریای شمال و از فرانسه تا آخرین حد شمال آن تنها فاصله حدود ۳۰۵۱۳ کیلومتر مربع وسعت دارد اما در همین مساحت محدود، جمعیتی کمتر از ده میلیون نفر زندگی می‌کنند، از این تعداد حدود یک میلیون نفر ساکن بروکسل هستند به انضمام ناحیه کوچکی که اهالی آن آلمانی زبان هستند؛ فرانسوی زبان‌های جنوب بلژیک و فلانماند زبان‌های شمال این کشور مجموعاً جمعیت این سرزمین را تشکیل می‌دهند. برابری تقریبی فرانسوی زبان‌ها با فلانماند زبان‌ها از نظر جمعیتی و مساحت، سبب شده است که این کشور علاوه بر زبان فرانسوی، زبان فلانماند را

به عنوان دومین زبان رسمی بپذیرد. این دوگانگی در زبان باعث پیچیدگی دستگاه‌های دولتی و به خصوص دستگاه قضائی کشور پادشاهی فدرال بلژیک، شده است. در صحنه تاریخ اروپا، بلژیک نقش مهم و غم‌انگیزی به عهده داشته است. گرچه این سرزمین همواره از داشتن مرز طبیعی محروم بوده اما همواره به علت اینکه بر سر چهارراه شمال غربی اروپا قرار داشته، قوای مهاجم، این سرزمین را تبدیل به صحنه کارزار و گورستان نظامی کرده‌اند. سرانجام پس از سال‌ها سیطره کشورهای مختلف از جمله اسپانیا، اتریش، فرانسه

بر این سرزمین پس از انقلاب سال ۱۸۳۰ کشور فعلی بلژیک با مرزهای مشخص با به عرصه وجود گذاشت. در همین تاریخ، لئوپولد به عنوان اولین پادشاه این سرزمین اتیان سوگند کرد. تجربیات تلخ و خونبار کشمکش‌های نظامی در اروپای آن روزها، مردمان امروز اروپا را بر آن داشته که برای حرکت در مسیر وحدت اروپا در زمینه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی و... و حتی با مطرح کردن حقوق واحد منطقه‌ای تردیدی به خود راه ندهند.

• بخش اول - ساختار وزارت دادگستری بلژیک

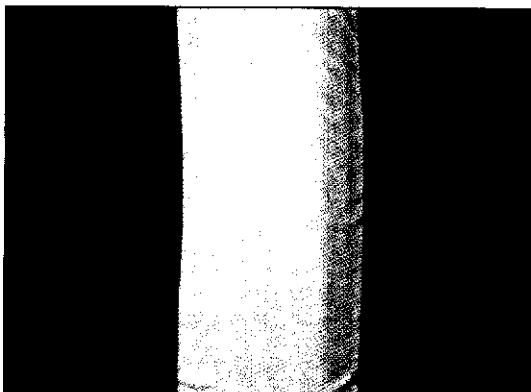
دادگستری بلژیک از بخش‌های دولتی مهم این کشور است، همزمان با تشکیل دولت بلژیک در سال ۱۸۳۰، وزارت دادگستری نیز تشکیل شده است. این وزارتخانه از نظر تخصیص اعتبار و بودجه دومین وزارتخانه کشور محسوب می‌گردد زیرا وزارت اقتصاد با حدود سی هزار کارمند مقام اول را داراست. در رأس وزارت خدمات عمومی فدرال دادگستری، وزیر دادگستری قرار دارد این وزارتخانه به صورت متمرکز به کل کشور ارائه

خدمات می‌نماید. در بخش‌های بعدی، تشکیلات قوه قضائیه این کشور (مراجع قضائی) را بررسی خواهیم کرد. در این بخش ساختار وزارتخانه دادگستری را بیان می‌کنیم.

پس از وزیر دادگستری، قائم مقام وزیر در رأس کلیه امور پشتیبانی، بودجه، خدمات و توسعه ساختار اداری و تشکیلاتی و نیروی انسانی است. قائم مقام وزیر دادگستری یک صاحب منصب مهم اداری و مالی است که به مدت شش سال توسط هیأت وزیران انتخاب می‌شود. وی در کابینه نیز عضو است. برخلاف وزیر که از سوی احزاب انتخاب می‌شود و یک پست سیاسی می‌باشد، ایشان فاقد مسئولیت سیاسی است اما کلیه امورات اداری مالی و نیروی انسانی توسط وی اداره می‌شود.

کسی که در این منصب اشتغال به کار دارد استخدام دادگستری است ولی قاضی نیست. با توجه به مساحت محدود کشور بلژیک کلیه خدمات پشتیبانی اعم از امور مالی، ساختمان‌ها و نیروی انسانی به صورت متمرکز در بروکسل انجام می‌شود و در نواحی و شهرستان‌ها و شهرها فقط، تشکیلات قضائی مستقر است.

در سال ۲۰۰۲ در پی کشف جنایت دو ترور، اصلاحات اساسی در توسعه و مدرنیزه کرده وزارت دادگستری شروع گردیده که هم‌اکنون نیز در حال

اجراء است. از جمله: چهار ساختار پلیسی جدایی از هم یعنی ژاندارمری، پلیس عادی، پلیس محلی و پلیس حوزه‌ای که وظیفه پلیس را به عهده داشتند، در هم ادغام شدند در حال حاضر در هر حوزه فقط یک سازمان پلیسی با یک رئیس، وظیفه پلیس را به عهده دارد. همچنین تغییرات مهمی در ساختار اداری صورت گرفته از جمله کارمند به صورت رسمی استخدام نمی‌شود و کلیه کارکنان اداری وزارت دادگستری به صورت قراردادی با تعیین زمان خاص، بکار گرفته می‌شوند و امورات به آنها حتی تا سطح مدیریت کلان مثل قائم مقام وزیر به صورت قراردادی سپرده می‌شود و این قراردادها قابل تمدید هستند.

بودجه دادگستری پس از این جریان ۴/۵ درصد رشد داشته است در حالی که رشد بودجه سایر وزارتخانه‌ها یک و نیم درصد بوده است. چارت وزارت دادگستری بر اساس اصلاحات جدید به شرح نموداری که در پایان این بخش ترسیم گردیده، می‌باشد البته این چارت تا رده‌های سوم با سایر وزارتخانه‌های ۱۴ گانه بلژیک مشترک است.

دستگاه دادگستری بلژیک یک واحد با زیرمجموعه‌های بسیار پیچیده است. به نظر می‌رسد از نظر ساختار سازمانی پیچیده‌ترین وزارتخانه این کشور باشد به نحوی که وظایف غیرقضائی مثل سازمان اطلاعات و امنیت، مدیریت و نگهداری ساختارهای مذهبی و لائیک نیز به عهده این وزارتخانه است.

نیروی انسانی شاغل در وزارت دادگستری به سه دسته تقسیم می‌شود: ۱- قضات ۲- مشاوران ۳- کارمندان، در ساختار این وزارتخانه سازمان‌هایی مثل زندن و خانه‌های دادگستری و... نیز وجود دارند. ساختارهای اداری وزارت دادگستری به شرح ذیل می‌باشد:

۱- نیروی انسانی

همان طور که گفته شد نیروی انسانی شاغل در تشکیلات دادگستری عبارتند از قضات، مشاوران و کارکنان اداری، قضات از بین دارندگان حداقل لیسانس حقوق و یک سال سابقه وکالت، با آزمون و پس از طی دوره‌های کارآموزی انتخاب می‌شوند کارکنان اداری نیز با آزمون انتخاب می‌شوند. در حال حاضر تعداد ۱۰۰/۰۰۰ نفر به طور کلی در تشکیلات قضائی بلژیک مشغول انجام وظیفه قضائی و اداری هستند که از این تعداد ۱۵۰۰ نفر قاضی^۲ می‌باشند. ۶۹/۵٪ الی ۷۰/۸ درصد از کل بودجه دادگستری به پرداخت حقوق کارکنان و قضات اختصاص دارد.

قبل از کشف جنایت دوترو، کارمندان دادگستری بلژیک رسمی بودند و امکان جابجائی و ارتقاء آنها بسیار کم بود. بر همین اساس دچار روزمرگی و بی‌انگیزگی می‌شدند. در حال حاضر در پی اصلاحات به عمل آمده استخدام کارمند رسمی ممنوع است و کلیه کارمندان اداری به صورت قراردادی برای مدت معین بکار گرفته می‌شوند. در ابتدا امر گزینش آنها با آزمون است و افزایش میزان حقوق برای این کارمندان بر اساس سابقه کار نیست بلکه شرط افزایش حقوق موفقیت پرسنل در آزمون‌هایی است که در خلال کار هر چند مدت از آنها به عمل

می‌آید. چنانچه در آزمون‌های مورد نظر موفق شوند استحقاق افزایش حقوق دارند در غیر این صورت حتی افزایش حقوقی که قبلاً بر اساس آزمون، امتیاز آن را اخذ نموده‌اند، از دست می‌دهند.

انتصاب پست‌های مدیریتی و قضائی نیز اکثراً به صورت کاندیدا شدن بدین نحو که از روزنامه رسمی اعلام می‌شود که چه مناصبی خالی است و شرایط کلی تصدی به آن منصب نیز از جمله مدارج تحصیلی و سوابق خدمتی اعلام می‌گردد. افراد داوطلب کاندیدا می‌شوند پس از موفقیت در آزمون یا سایر مراحل مربوط زیرا هر سمتی نسبت به سمت‌های دیگر مراحل خاص خود را دارد، افراد به عنوان مدیر یا صاحب منصب قضائی انتخاب می‌شوند. این مدل شایسته سالاری، مدل موفق بوده و معمولاً افراد با کیفیت علمی و تجربی مطلوب، مناصب اداری و قضائی را به عهده می‌گیرند.

معیارهای پرداخت حقوق و مزایای کارکنان اداری را قانون تعیین می‌کند. فاکتورهای مختلفی مثل سابقه کار، میزان تحصیلات، دانستن زبان و موفقیت در آزمون‌های دوره‌ای برای کارمندان اداری و... در پرداخت‌ها موثر هستند.

علیرغم اختلافاتی که در پرداخت حقوق وجود دارد تقریباً قضات از ۲۰۰۰ تا ۳۵۰۰ یورو دریافت می‌نمایند و کارکنان اداری نیز حدود ۱۰۰۰ تا ۱۲۰۰ یورو حقوق می‌گیرند. دادگستری بلژیک تابستان‌ها به مدت حدود ۲ ماه تعطیل می‌باشد در بلژیک این تعطیلات به تعطیلات قضائی معروف است. در این ایام در دادرسی‌ها قضات کشیک مشغول انجام وظیفه هستند.

۲- بودجه

بحث بودجه را در سه قسمت بررسی می‌کنیم: ۱- تخصیص بودجه ۲- استراتژی‌های بودجه ۳- میزان بودجه

الف) تخصیص بودجه

در مورد تخصیص بودجه در ابتدا مدیران کل هر قسمت نیاز خود را برآورد و اعلام می‌کنند، البته همیشه میزان بودجه تخصیصی کمتر از میزان برآورد شده است. بعد از برآورد بودجه توسط مدیران سرویس‌های کنترل‌کننده بررسی می‌کنند که این برآوردها صحیح است یا نه، یعنی بررسی می‌شود که میزان بودجه برآورد شده با نیازها تطبیق دارد یا خیر، سپس میزان و شیوه بودجه‌بندی مدیران با برنامه‌های شش ساله‌ای که قبلاً ارائه داده‌اند، تطبیق داده می‌شود تا مشخص شود پیشنهادات آنها با محتویات و جهات برنامه‌ها مطابق دارد یا خیر، بعد از این مراحل سرویس بودجه وزارت دادگستری میزان بودجه‌های اعلام شده را جمع‌بندی و به وزیر دادگستری اعلام می‌نمایند. پس از بررسی اینکه آیا این میزان بودجه جوابگوی هدف‌های تعیین شده وزارت دادگستری است یا خیر، در صورت مثبت بودن و تطبیق بودجه با هدف‌های تعیین شده، فرم بودجه وزارت تکمیل می‌شود و این فرم به هیات وزراء ارسال می‌گردد. هیات وزراء از قبل بودجه کل کشور یعنی کل وزارتخانه‌ها را تخصیص داده‌اند اگر میزان بودجه تخصیصی کمتر از بودجه مورد نیاز وزارتخانه باشد، در صورتی تغییر ممکن است که

وزارت مربوطه بتواند هیات وزراء را متقاعد کند. در این صورت ممکن است از بودجه دیگر وزارتخانه‌ها کم و به بودجه وزارتخانه متقاضی اضافه شود.

ب) استراتژی‌های بودجه

نکته اول در مورد شیوه هزینه بودجه و سوق دادن آن به سوی هدف‌های مورد نظر است. میزان بودجه‌ای که به هر واحد تخصیص داده می‌شود بدیهی است که نمی‌تواند تمام نیازهای آن قسمت را جوابگو باشد لذا مدیر مورد نظر باید اولویت‌های خود را تعیین نماید و این یک نکته مدیریتی مهم در شیوه هزینه بودجه است. مدیران در هزینه کردن بودجه و تعیین اولویت‌ها اختیار تام دارند به زبان دیگر، بودجه تخصیص داده شده همانند پولی که در پاکت گذاشته شده باشد در اختیار مدیر است.

مدیر بر اساس اولویت‌های خود و با توجه به برنامه‌های ارائه شده قبلی، بودجه را به سوی اهداف تعیین شده سوق می‌دهد اما نکته مهمتر کنترل در هزینه‌ها است. برای کنترل بودجه یک محیط کنترلی تعیین شده است این محیط هزینه‌ها را کنترل می‌کند چنانچه هزینه بودجه در راستای اهداف و اولویت‌های مدیران نباشد، مورد از سوی محیط کنترلی به مدیر اعلام می‌شود مدیر ممکن است با معاونان خود برای تفسیر اولویت‌ها به توافق برسد.

با توجه به مطالبی که تا به حال در مورد بودجه گفته شد به طور خلاصه می‌توان گفت که سه استراتژی مهم در مورد تخصیص و هزینه بودجه عبارتند از: الف) تقسیم بودجه (تعیین اولویت‌ها)، ب) کنترل بودجه (نظارت بر شیوه هزینه اعتبارات)، ج) اعلام نتیجه کنترل‌ها به مدیریت.

ج) میزان بودجه

وزارت دادگستری در بلژیک پس از وزارت اقتصاد بیشترین میزان بودجه را در بین ۱۴ وزارتخانه به خود اختصاص می‌دهد. از سال ۲۰۰۲ به بعد رشد بودجه سایر وزارتخانه‌ها یک درصد بوده اما به علت وقوع جنایت دوترو و ضرورت اصلاحات مورد نیاز در ساختار دستگاه قضائی، این رشد بودجه در وزارت دادگستری ۵/۴ درصد می‌باشد. بیشترین میزان بودجه تخصیصی برای پرداخت به پرسنل هزینه می‌شود مثلاً: کل بودجه سال ۲۰۰۴، وزارت دادگستری ۱/۳۲۹/۰۰۰/۰۰۰ یورو بوده که ۸۷۵/۰۰۰/۰۰۰ یورو آن هزینه پرسنل شده است. میزان بودجه تخصیصی به وزارت دادگستری از سال ۲۰۰۰ به بعد به شرح جدول زیر است:

سال	میزان بودجه
۲۰۰۰	۱/۱۳۸/۴۵۸/۰۰۰/۰۰۰
۲۰۰۱	۱/۱۰۳/۹۲۲/۰۰۰/۰۰۰
۲۰۰۲	۱/۱۲۹/۴۱۷/۰۰۰/۰۰۰
۲۰۰۳	۱/۲۲۵/۵۶۲/۰۰۰/۰۰۰
۲۰۰۴	۱/۳۲۹/۰۴۰/۰۰۰/۰۰۰
۲۰۰۵	۱/۳۶۸/۰۹۴/۰۰۰/۰۰۰

۳- رایانه I.C.T

کامپیوتری کردن امورات جاری از سال ۱۹۹۰ در

وزارت دادگستری بلژیک شروع شده است. در حال حاضر در کلیه بخش‌ها از جمله: پلیس، دادگاه‌ها، دادرسی و دیوانعالی کشور سیستم‌های کامپیوتری وجود دارد به نحوی که بخشی از کارها با استفاده از این سیستم‌ها انجام می‌شود. مثلاً در دادگاه‌ها پرونده الکترونیک تشکیل می‌گردد یعنی علاوه بر اینکه دادخواست و شکایت‌های وکلاء یا مردم به صورت فیزیکی اخذ و پرونده کاغذی تشکیل می‌شود کلیه دادخواست‌ها وارد کامپیوتر نیز می‌گردد و در داخل هر بخش، کامپیوترها به صورت شبکه‌ای می‌باشند که افراد مجاز، امکان دسترسی به پرونده‌ها را دارند.

مشکلی که پس از اجراء این پروژه‌ها با آن مواجه شده‌اند این بود که هر بخش برای خود دارای سیستم خاصی است که با سایر سیستم‌ها متفاوت است لذا انتقال داده‌های یک بخش به بخش‌های دیگر با مشکل مواجه گردید. از طرفی برای ارتباط دادگاه‌ها و دادرسی‌ها با ارگان‌های خارج از تشکیلات قضائی مثل پلیس و وکلاء نیز مشکل وجود دارد. سیستم‌های فعلی موجود هنوز توانسته دادگستری را به هدف مورد نظر یعنی تشکیل پرونده کاملاً الکترونیک برساند. زیرا در حال حاضر در کنار پرونده الکترونیک پرونده‌های کاغذی به سبک سابق نیز تشکیل می‌گردد. ضعف

سیستم موجود مدیران و متخصصان را ناامید نکرده و در حال حاضر سیستمی به نام PHENIX طراحی شده و در حال اتمام است که این سیستم توانسته کلیه نواقص سیستم‌های موجود را مرتفع نماید.

در این سیستم یک شبکه کلی طرح‌ریزی شده که تمام واحدهای قضائی مثل دادرسی، دادگاه‌ها، دادگاه‌های تجدید نظر، دیوان عالی کشور، پلیس و وکلاء با این سیستم مرتبط می‌شوند. این یک سیستم همگون است که مطابق با نیاز مراجع قضائی طراحی شده است.

در این سیستم کلیه مراحل رسیدگی به پرونده از بدو طرح دادخواست و یا شکایت، با کامپیوتر انجام می‌شود به نحوی که وکلاء می‌توانند از دورترین نقاط، شکایت یا دادخواست خود را طرح نمایند.

پرونده بر اساس قانون مراحل خود را طی می‌کند، مراحل طی شدن یک فرآیند دادرسی در این سیستم، مطابق مقررات آیین دادرسی طرح‌ریزی شده است و مرحله به مرحله، مسیر خود را می‌پیماید، وکلاء و یا سایر مقامات مجاز، در صورت اختیار داشتن رمز مربوطه می‌توانند به محتویات پرونده دسترسی داشته باشند و از وضعیت آن آگاه شوند. در این سیستم نیاز به پرونده کاغذی نیست و برای امنیت و حفاظت از داده‌ها، سیستم مخصوصی طرح‌ریزی شده است که سیستم اصلی را پشتیبانی می‌کند.

هزینه سیستم PHENIX مجموعاً بیست میلیون یورو برای سیستم نرم‌افزاری بوده و ۱۲ میلیون یورو نیز هزینه سخت‌افزاری خواهد داشت. این میزان هزینه بدون محاسبه مالیات است. سیستم

PHENIX از ابتدای سال ۲۰۰۵، کار خود را در سراسر بلژیک شروع کرد. یکی از چالش‌های این سیستم اعتبار اسناد الکترونیکی است زیرا قانونی در مورد امضاء الکترونیکی وجود ندارد که این موضوع در دست مطالعه و بررسی است.

۴) آموزش

آموزش در دستگاه قضائی بلژیک به دو قسمت تقسیم می‌شود: الف - آموزش‌های بدو خدمت ب- آموزش‌های ضمن خدمت
الف) آموزش‌های بدو خدمت
گزینش و آموزش قضات در بدو خدمت به عهده شورای عالی عدالت^۵ است. کلیه قضاتی که از سوی شورای عالی عدالت انتخاب می‌شوند باید دوره کارآموزی را طی نمایند.

قضاتی که در دادرسی‌ها انجام وظیفه می‌کنند، باید دو سال و قضاتی که می‌خواهند برای سمت‌های قضائی در دادگاه‌ها کاندیدا شوند، سه‌سال دوره کارآموزی را طی نمایند. در طول این مدت، کارآموزی به دو شیوه علمی و عملی می‌باشد. کارآموزان در طول هفته چند روز به کارآموزی عملی و مابقی را در کلاس‌های درس سپری می‌نمایند. مضمون برنامه‌های آموزشی برای کلیه کارآموزان مساوی است. پس از سپری شدن دو سال از مدت کارآموزی،

گزینش و آموزش قضات

در بدو خدمت

به عهده شورای عالی عدالت است. کلیه قضاتی که از سوی شورای عالی عدالت انتخاب می‌شوند باید دوره کارآموزی را طی نمایند

کارآموزانی که قصد اشتغال در دادرسی را دارند، می‌توانند سمت‌های مورد نظر خود را به شورای عالی عدالت اعلام نمایند و پس از طی مراحل اداری به کار قضائی اشتغال ورزند. کارآموزانی که قصد اشتغال در دادگاه‌ها را دارند پس از سه سال کارآموزی می‌توانند تمایل خود را بر

حسب نیاز برای احراز مناصب مورد نظر اعلام کنند گرچه دادگاه‌ها در بلژیک تخصصی هستند اما مفاد برنامه‌های کارآموزی برای همه مساوی است.

کارکنان اداری نیز پس از موفقیت در آزمون و استخدام باید دوره‌های کارآموزی بدو خدمت را طی نمایند اما این دوره‌ها بسیار کوتاه و آسان هستند زیرا کارکنان اداری فقط با امور دفتری سروکار دارند و این امور نیز به راحتی قابل آموزش هستند.

ب) آموزش‌های ضمن خدمت

این آموزش‌ها برای قضات به دو شیوه انجام می‌شود؛ شیوه اول به این صورت است که قضات گرد هم آمده و مسائل و ابهامات مورد نظر را به بحث و مجادله می‌گذارند و هر کدام نظر خود را با استدلال لازم بیان می‌کنند.

شیوه بعدی آموزش‌های حضوری ضمن خدمت است. این آموزش‌ها معمولاً برای آموزش قوانین جدید و یا تغییرات در قوانین سابق تشکیل می‌گردد.

مهمترین نکته در مورد این آموزش‌ها نیازسنجی است. بخش آموزش دادگستری پس از نیازسنجی می‌ادرت به تشکیل این دوره‌ها می‌نماید. شرکت در آموزش‌های ضمن خدمت اختیاری است و برای شرکت‌کنندگان در این دوره‌ها کارنامه مخصوص

صادر می‌گردد.

ممکن است حسب مورد برای قضات و کارکنان دوره‌های خاصی مثل آموزش کامپیوتر یا زبان نیز تشکیل گردد. کشور بلژیک از دو بخش فرانسوی زبان و فلاماند زبان تشکیل شده است. گرچه معمولاً قضات بر اساس زبان اصلی خود در محل‌های متناسب با آن زبان به کار گمارده می‌شوند اما برای احراز بعضی از پست‌های قضائی تسلط به هر دو زبان فرانسوی و فلاماند برای قضات ضروری است.

کارآموزان در طول دوره کارآموزی معمولاً به قضات کمک می‌نمایند و به آنها حقوق نیز پرداخت می‌شود.

۵) سرویس حقوق بشر

در این سرویس یا واحد مجموعاً پنج نفر کار می‌کنند. این سرویس زیر مجموعه اداره کل تدوین لوائح و آزادی‌های بنیادین است.

مسائل مربوط به حقوق بشر عمدتاً در کنوانسیون حقوق بشر اروپایی پیش‌بینی شده است. دادگاه حقوق بشر اروپایی مستقر در استراسبورگ فرانسه مکانیسم اجرائی و یا به عبارتی پشتوانه اجراء تعهدات کنوانسیون حقوق بشر اروپایی است لذا چنانچه کشور بلژیک مواردی از نقض حقوق بشر در دادگاه‌های آن اعلام شود باید جوابگو باشد چون بلژیک یکی از متعهدین کنوانسیون حقوق بشر اروپایی است. در مواردی که در خصوص نقض حقوق بشر از دولت بلژیک اخذ توضیح می‌شود، سرویس حقوق بشر نسبت به تهیه پاسخ لازم، اقدام می‌کند. این سرویس از سایر قسمت‌های دادگستری و قسمت‌هایی که در مورد گزارش مربوطه مطلع هستند، کمک می‌خواهد و حتی تشکیل‌های خصوصی نیز با این سرویس همکاری دارند.

علاوه بر کنوانسیون فوق و ۱۴ پروتکل الحاقی به آن، مسائل حقوق بشر در خلال کنوانسیون‌های دیگری مثل میثاق حقوق مدنی و سیاسی، کنوانسیون منع شکنجه، کنوانسیون حمایت از حقوق کودک و... نیز مطرح است. به طور کلی هر کجا که نقض این کنوانسیون‌ها از سوی دولت بلژیک مطرح باشد، پاسخ لازم توسط این سرویس تهیه می‌شود این سرویس ممکن است علاوه بر دادگاه استراسبورگ (دادگاه حقوق بشر اروپایی) برای شورای اروپا، اتحادیه اروپا و سازمان ملل نیز گزارش تهیه نماید.

با توجه به اینکه مبحث حقوق بشر یک موضوع تخصصی و تکنیکی است لذا این وظیفه به وزارت دادگستری محول شده است.

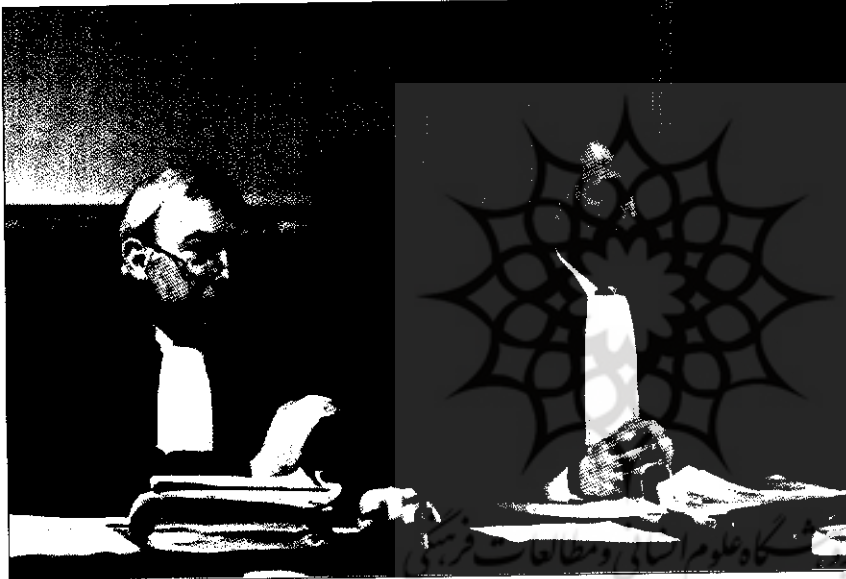
در وزارت امور خارجه نیز بخش مشابه وجود دارد ولی خیلی فعال نمی‌باشد. هیات‌هایی که در خصوص مسائل حقوق بشر در سازمان‌ها و مراجع بین‌المللی حضور می‌یابند با ریاست وزیر دادگستری است، وزارت امور خارجه نیز ممکن است عضو این هیات‌ها باشد.

به موجب رأی که در سال ۱۹۷۰ در دیوانعالی کشور بلژیک صادر شد مقررات کنوانسیون اروپایی حقوق بشر در دادگاه‌های داخلی بلژیک نیز لازم‌الاجرا است و این کنوانسیون در حکم قانون داخلی بلژیک است. قابل ذکر است که نظارت بر نقض مقررات حقوق بشر در داخل کشور، خارج از وظیفه سرویس

روزنامه رسمی به صورت سنتی (کاغذی) کماکان ادامه داشت اما به صورت الکترونیکی و از طریق اینترنت نیز منتشر می‌گردد.

سرانجام از ژانویه سال ۲۰۰۳، انتشار کاغذی متوقف گردید و در حال حاضر صرفاً به صورت الکترونیکی از طریق شبکه جهانی اینترنت اعلام می‌شود. برای امنیت اطلاعات مربوطه علاوه بر سیستم "Backup" یک سیستم کامپیوتری ویژه طراحی گردید که امنیت اطلاعات را پشتیبانی می‌نماید.^۶

پس از متوقف شدن انتشار کاغذی، سندیکای کارمندان به این موضوع اعتراض کردند و پرونده در دیوان عدالت اداری مطرح گردید. دیوان عدالت توصیه کرد که باید راه‌حل موضوع مشخص گردد اما انتشار الکترونیکی متوقف نگردد و انتشار کاغذی روزنامه رسمی نیز مورد توجه و توصیه نبوده است. در حال حاضر راه‌حل معمول این است که در شهرداری‌ها امکاناتی جهت استفاده عمومی از اینترنت پیش‌بینی شده است که مردم می‌توانند مراجعه کنند

و در صورت تمایل می‌توانند با پرداخت هزینه بسیار کم از اطلاعات موجود پرینت تهیه کنند. قوانین پس از تصویب مجلس فدرال و امضاء شاه در روزنامه رسمی منتشر می‌شوند.

قوانین مصوب مجلس‌های محلی در روزنامه رسمی منتشر نمی‌شود بلکه در سطح قلمرو حوزه مربوطه منتشر می‌گردد.

روزنامه رسمی یک شرکت دولتی است که مدیرعامل آن را وزیر دادگستری تعیین می‌نماید. درآمد این شرکت حدوداً سی و سه میلیارد یورو^۷ در سال است که از این مبلغ ۲۵ درصد به عنوان مالیات پرداخت می‌شود.

۱۱) تدوین لوایح^۸

یکی از اداره‌کل‌های زیرمجموعه وزارت دادگستری، اداره کل تدوین لوایح و آزادی‌ها و حقوق زیربنایی است. این اداره کل خود دارای دو بخش مدنی و کیفری است و دو وظیفه عمده به عهده دارد: ۱- مشاور قضائی دستگاه دادگستری ۲- مشاور دولت فدرال

تمام امور مذهبی و غیرمذهبی یا به عبارتی تشکلهای مذهبی و خلاف مذهب زیر نظر وزارت دادگستری اداره و نظارت می‌شوند. حقوق مسئولان و فعالان و رهبران مذهبی از طریق دادگستری پرداخت می‌گردد، مثل کشیش‌ها و دیگر پیشگامان مذهبی در سایر مذاهب، مسلمانان نیز در بلژیک تشکلهایی وائمه جماعتی دارند که مسئولان این تشکلهای وائمه جماعات مساجد، حقوق‌بگیر وزارت دادگستری محسوب می‌گردند. در این بخش چهار هزار و هشتصد و چهل نفر مشغول بکارند.

۱۰) روزنامه رسمی^۹

پس از انقلاب ۱۸۳۰ بلژیک بحث‌های لیبرالی بسیار اهمیت داشت، مطبوعات یکی از گزینه‌های مطلوب آن زمان بود، لذا توجه به مطبوعات و گسترش آنها خواست مردم و دولت بود. یکی از روزنامه‌هایی که در آن زمان یعنی سال ۱۸۳۱ منتشر شد روزنامه رسمی بود. در این روزنامه علاوه بر متن قوانین، مبانی فکری و توجیهات قانون نیز منتشر

حقوق بشر است مگر در مواردی که سازمان‌های بین‌المللی در مورد آن توضیح بخواهند.

در دو سال اخیر دولت بلژیک حدود بیست مورد در دادگاه اروپایی حقوق بشر، محکوم به نقض حقوق بشر شده است. این محکومیت‌ها عمدتاً به خاطر اطاله دادرسی است. هر دفعه نیز جواب و توجیه دولت این است که علت اطاله دادرسی یکی مسئله زبان‌های دوگانه بلژیک است و دیگری ساختار نظام قضائی کشور به نحوی است که در آن اطاله دادرسی وجود دارد.

بلژیک تا به حال در کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل چهار پرونده داشته است که یکی رد گردیده و در دو مورد دیگر دولت به نقض حقوق بشر محکوم شده است و یک مورد نیز در جریان است.

۱۶) انستیتوی ملی پژوهش جنائی^۶

انستیتوی ملی پژوهش جنایی دو وظیفه مهم به عهده دارد یکی اینکه در پرونده‌ای اگر دادستان یا دادستان کل یا به طور کلی تشکیلات قضائی به دلایل لازم دسترسی نداشته باشند پرونده جهت جمع‌آوری دلایل به این واحد ارسال می‌گردد.

وظیفه دیگر این انستیتو ارائه نظرات کارشناس در مورد بررسی دلایل جرم است. در هر مورد که قضات بررسی دلایل را لازم بدانند، مثل اسناد یا آلات جرم و سایر دلایل، آنها را جهت بررسی در اختیار این انستیتو قرار می‌دهند.

البته شرکت‌های خصوصی نیز این امورات را انجام می‌دهند اما در دو صورت ارجاع دلیل جهت بررسی به شرکت‌های خصوصی ممنوع است. یکی در مورد مدارک محرمانه و دیگر وقتی است که بررسی دلیل دارای هزینه سنگین برای دستگاه قضائی باشد. در این انستیتو یکصد و ده نفر مشغول انجام وظیفه هستند.

۱۷) سرویس سیاست کیفری^۷

وظیفه سرویس سیاست کیفری بررسی نوع جنایت و اثرات و عواقب و نتایج آن است. این سرویس مستقیماً زیر نظر وزیر دادگستری اداره می‌شود. نظرات این سرویس فقط جنبه کارشناسی و مشاورتی دارد و لازم‌الاجرای برای قضات نیست. مجموعاً ۶۰ نفر در این واحد انجام وظیفه می‌کنند. این سرویس یک مرکز مطالعاتی به حساب می‌آید.

۱۸) سازمان اطلاعات و امنیت^۸

سازمان اطلاعات و امنیت همانند سازمان‌ها یا وزارت‌های اطلاعات و امنیت در سایر کشورها انجام وظیفه می‌کند.

این سازمان از نظر مسائل مالی و اداری و پشتیبانی یا به عبارتی لجستیکی و سرویس دهی زیر نظر دادگستری است، وزارت دادگستری از نظر وظایف ماهوی دخالتی در کار این سازمان نمی‌کند، وظیفه اصلی آن مثل هر سازمان اطلاعاتی در سایر کشورها حفظ امنیت کشور است.

این سازمان از طریق دو کمیته مختلف یکی در نخست‌وزیری و دیگری در پارلمان با نخست‌وزیر و پارلمان در ارتباط است. مجموعاً ۴۶۸ نفر در این سازمان انجام وظیفه می‌کنند. مدیر این سازمان توسط وزارت دادگستری انتخاب می‌گردد.

۱۹) امور مذهبی و غیرمذهبی^۹

می‌گردد. انتشار روزنامه رسمی به عنوان اعلام عمومی قوانین و مقررات به مردم ناشی از این اصل پذیرفته شده در حقوق بلژیک است که ادعای جهل به قانون مسموع نیست. در این روزنامه مراتب ذیل منتشر می‌شود:

الف) قانون

ب) آیین‌نامه اجرایی قانونی

ج) مصوبات هیأت دولت

د) اعلام ثبت شرکت‌ها و مؤسسات خصوصی و مؤسسات خیریه

ه) اعلام اسامی شرکت‌هایی که سال مالی خود را به بانک ملی اعلام نموده‌اند

و) انتشار آگهی مزایده و مناقضات دولتی

ز) اساسنامه شرکت‌ها و مؤسسات خصوصی

در مورد شرکت‌های خصوصی مؤسس، هزینه مربوطه را پرداخت می‌نمایند و روزنامه رسمی مکلف به انتشار مراتب مربوط به شرکت‌ها به شرح فوق است. انتشار نسخه کاغذی روزنامه رسمی تا سال ۱۹۹۷، ادامه داشت از این تاریخ به بعد انتشار

در این اداره کل ۱۳۰ نفر مشغول انجام وظیفه‌اند از این مجموعه ۸۰ نفر حقوق‌دان هستند ولی قاضی نمی‌باشند. این بخش دارای هشت واحد است که از جمله: بخش حقوق کیفری، حقوق خانواده، حقوق بشر، حقوق اطفال و... می‌باشد.

یکی از وظایف مهم این اداره کل پاسخگویی به سوالات قضات است که به عنوان مشاور قضائی اظهار نظر می‌نمایند. این نظر جنبه مشورتی دارد، وظیفه دیگر این اداره کل از طریق سرویس حقوق بشر اعمال می‌شود که قبلاً توضیح داده شد اما وظیفه اصلی این اداره کل، تدوین لوایح قانونی است.

ضرورت تدوین لوایح جدید و یا اصلاح مقررات سابق، عمدتاً با وزیر دادگستری است یعنی از سوی وزیر دادگستری مطالعه مسائل مبتلا به و نیز تدوین لوایح قانونی به این اداره کل، ارجاع می‌شود ولی در مواردی ممکن است بخش‌های مختلف این اداره کل، ضرورت مطالعه و یا تدوین لوایح را تشخیص دهند. لوایح پس از تدوین از طرف قائم مقام وزیر

از این بخشنامه‌ها، بخشنامه‌های ارزیابی است. یعنی هر قانون جدیدی که به تصویب می‌رسد و اجراء می‌گردد بعد از مدتی با تدوین پرسشنامه و جمع‌آوری اطلاعات لازم مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. بخشنامه ارزیابی شیوه این ارزیابی‌ها را تعیین می‌کند. بخش بعدی وظایف این اداره کل، همکاری‌های بین‌المللی است که در این راستا نیز وظایف مختلفی وجود دارد.

کشورهای عضو اتحادیه اروپا که در حال حاضر ۲۵ کشور هستند قوانین و مقررات همدیگر و شیوه‌های همکاری بین اتحادیه اروپا را ارزیابی می‌کنند، در کشور بلژیک این وظیفه به عهده اداره تدوین لوایح قانونی است.

یکی دیگر از وظایف این اداره، پیگیری تمام مسائل مربوط به استرداد مجرمین و معاضدت قضائی است. این همکاری در سطح اتحادیه اروپا نیاز به قرارداد و تعهد متقابل ندارد اما خارج از اتحادیه، معمولاً با قرارداد و تعهد متقابل است. مسائل مربوط

دادگستری تحویل وزیر می‌شوند وزیر دادگستری پس از وصول لوایح دو نوع استعمال انجام می‌دهد. اول، از وزارت اقتصاد و از زمانی است که لوایح دارای بار مالی باشند.

دوم، از دادگاه داور، دائر بر اینکه لوایح مورد نظر با قانون اساسی مخالفت دارد یا خیر. زیرا در کشور بلژیک تنها مرجع تشخیص تطبیق قوانین با قانون اساسی دادگاه داور است. سپس لوایح توسط وزیر دادگستری به هیأت وزراء ارسال می‌شود و بعد از آن در صورت تصویب به پارلمان فدرال داده می‌شود. کلیه قوانین پس از تصویب مجلس فدرال به امضا شاه می‌رسد.^{۱۵}

در تمام مراحل فوق نماینده اداره تدوین لوایح برای توجیه و ارائه استدلال‌ات زیربنایی لایحه حضور دارد. در کمیسیون مجلس فدرال نیز این نماینده حضور می‌یابد تا نمایندگان مجلس با مبانی نظری و توجیحات لایحه آشنا شوند.

تدوین پیش‌نویس بخشنامه‌ها و آیین‌نامه‌های اجرایی قوانین به عهده این اداره کل است. یکی

سیستم مکانیزه است به نحوی که تمام فعالیت‌ها از طریق کامپیوتر صورت می‌گیرد. از سال ۱۹۹۶ به بعد کلیه قضات دادسرا می‌توانند از طریق کامپیوتر سوابق کیفری افراد را استخراج کنند.

در حال حاضر کلیه مدیران دفتر دادگاه‌ها موظف هستند که خلاصه آراء صادره را در قالب فرم‌های مخصوص به مراکز سوء پیشینه، ارسال نمایند. برای آینده، یک سیستم کامپیوتری طراحی شده است که این کار، با ارسال الکترونیکی انجام شود. در این سیستم یک سابقه ذخیره شده با سه زبان آلمانی، فلانمندی و فرانسوی قابل استفاده است.

افراد ذیل می‌توانند تقاضای صدور گواهی پیشینه کیفری نمایند: الف) مقامات قضائی ب) پلیس ج) مقامات اداری و نظامی که می‌خواهند افراد را استخدام نمایند. در حال حاضر مشغول طراحی سیستمی هستند که بتوانند به شهروندان نیز در مورد استعمال سوابق کیفری خود، جواب لازم را بدهند.

کلیه محکومیت‌های کیفری اعم از سنگین و سبک در این مرکز به ثبت می‌رسد اما سوابق کیفری کم اهمیت تا سه سال در مرکز نگهداری می‌شود بعد از سه سال به طور خودکار از حافظه کامپیوتر حذف می‌گردد.

در مورد محکومیت‌های مهم نیز افراد می‌توانند تحت شرایطی تقاضای محو آثار محکومیت را بکنند.

در این زمینه بین کشورهای عضو اتحادیه اروپا همکاری وجود دارد، به نحوی که اگر یک بلژیکی در یکی از این کشورها محکوم شود سوابق کیفری وی برای این کشور ارسال می‌گردد. در صورت استعمال سوابق کیفری از هر کشوری پاسخ لازم داده می‌شود. این همکاری با سایر کشورها در صورتی انجام می‌شود که تعهد متقابل وجود داشته باشد.

الکترونیکی کردن پرونده‌های بایگانی شده نیز در دستور کار قرار دارد.

۱۳) خانه‌های دادگستری

یکی از تأسیساتی که در خلال اصلاحات جدید ساختار دادگستری در بلژیک پیش‌بینی گردیده و قبلاً سابقه نداشته است، خانه‌های دادگستری است. این واحدها که در آنها کارمندان اداری مشغول انجام وظیفه هستند، رابط بین مردم و دادگاه‌ها به حساب می‌آیند. مردم جهت اطلاع از وضعیت پرونده خود و اینکه در چه مرحله‌ای است و چه مراحل شکلی دیگری در پی خواهد داشت، می‌توانند به این خانه‌ها مراجعه نمایند.

۱۴) اداره زندان‌ها

زندان زیر نظر وزارت دادگستری و قوه مجریه اداره می‌شود. هدف از اجراء کیفرها در بلژیک باز اجتماعی‌کردن (جامعه‌پذیری مجدد) محکومین است. لذا شیوه اجراء محکومیت‌های حبس، اصلاحی و تربیتی است. اجراء کیفر حبس به نحوی باید صورت گیرد که به کرامت انسانی محکومین لطمه‌ای وارد نشود.

از سوی دیگر امنیت جامعه نیز حفظ گردد. برای اجراء هرچه بهتر کیفر حبس و رسیدن به هدف فوق برنامه‌های متعددی در زندان‌های بلژیک اجراء می‌گردد که از جمله تشکیل کلاس‌های تعلیم و

به امور مذهبی و غیر مذهبی که قبلاً توضیح داده شد یکی از زیرمجموعه‌های این اداره کل است.

۱۲) سوابق کیفری

در وزارت دادگستری واحدی به نام سوابق کیفری وجود دارد. علاوه بر بخش مرکزی سوابق کیفری که در مرکز کشور یعنی بروکسل مستقر است در تمامی حوزه‌های قضائی دیگر نیز بخش مشابهی وجود دارد و تمام احکام کیفری که از دادگاه‌ها صادر می‌شود، رونوشت آنها به صورت خلاصه به بخش سوابق کیفری ارسال می‌گردد. حوزه‌های ۲۷ گانه قضائی نیز رونوشت این احکام را به بخش مرکزی ارسال می‌نمایند.

در این سرویس فقط احکام دادگاه‌ها ثبت می‌شود و بازداشت‌های در زمان محاکمه ثبت نمی‌گردد. ابتدا احکام دادگاه‌های بدوی ثبت می‌شود و چنانچه احکام دادگاه‌های تجدیدنظر یا مراجع بالاتر برخلاف احکام دادگاه‌های بدوی باشد آنها از حافظه کامپیوتر حذف می‌گردند.

کلیه اطلاعات وارده، ثبت کامپیوتر می‌شود و این

تعداد زیادی کودک بلژیکی را ربود و تعداد ۵ نفر را به قتل رسانید و ۱۰ کودک نیز برگردانده شدند. این جنایتکار که در سال ۲۰۰۲ به علت سرقت اتومبیل تحت تعقیب قرار گرفت با کشف عکس کودکان قربانی از منزل وی جنایت فجیعش کشف شد. این پرونده سبب گردید که دادگستری بلژیک از یک طرف موقعیت مردمی خود را از دست بدهد و از سوی دیگر اصلاحاتی را در کل ساختار دادگستری شروع نماید که آثار این اصلاحات در پلیس، ساختار تشکیلات قضائی، شیوه استخدام کارمندان، مکانیزه کردن و... ملاحظه می‌گردد.

۳- برای هر ۴۰۰۰ نفر جمعیت یک نفر قاضی وجود دارد.

۴- از نظر لغوی به معنی ققنوس است.

۵- ساختار شورای عالی عدالت در بخش سوم توضیح داده شده است.

۶- institut national de criminalistique et criminologie

۷- Service de politique criminelle

۸- SURETE DE LETAT

۹- CULTES ET LAICTE

۱۰- MONITEUR

۱۱- در این شیوه اطلاعات موجود روی نوارهای مخصوص ضبط و در اماکن امن نگهداری می‌شود.

۱۲- نسخه الکترونیکی روزنامه رسمی ژوستیل *justil* گفته می‌شود.

۱۳- EURO

۱۴- Legislation

۱۵- این موضوع جنبه تشریفاتی دارد و یکی از وظایف شاه است و نمی‌تواند از امضاء قوانین امتناع کند.

قانونی قبلاً؛ در مورد جرم‌زدایی از سقط جنین به تصویب مجلس رسید و چون این امر با مذهب کاتولیک مخالفت داشت، شاه به مدت ۲۴ ساعت کاخ را ترک کرد و دولت به جانمایی او قانون را امضاء نمود.

وجود دارد. ۱۷- ساختمان در قسمت فلاماند زبان و ۱۴- ساختمان در قسمت جنوب بلژیک یعنی بخش فرانسوی زبان، دو زندان نیز در بروکسل واقع است. یک ساختمان دفاع اجتماعی نیز برای نگهداری مجرمین روانی در جنوب بلژیک وجود دارد، اینها افرادی هستند که اهلیت محاکمه ندارند و دارای اختلالات روانی شدید هستند که برای حفظ دفاع اجتماعی در این زندان نگهداری می‌شوند و تحت مراقبت‌های روانی هستند. از کل ۳۴ زندان بلژیک ۲۲ ساختمان اختصاص به نگهداری افراد تحت قرار تأمین دارد و در بزرگترین زندان بلژیک ۸۰۰ نفر و در کوچکترین آن ۴۰ نفر زندانی وجود دارد. در حال حاضر کشور بلژیک با کمتر از ۱۰ میلیون نفر جمعیت ۹۳۸۲، نفر زندانی دارد.

این در حالی است که کشور بلژیک مجموعاً ۸۳۲۳ مکان برای نگهداری زندانیان دارد لذا در بعضی موارد در سلول‌های یک نفری دو نفر نگهداری می‌شود. پنج دهم درصد از کل زندانیان بلژیک زن هستند

تربیت برای زندانیان، حفظ ارتباط عاطفی زندانی با خانواده و دوستان، اشتغال به کار زندانیان، ملاقات‌های ناشویی، میانجیگری برای اخذ رضایت شاکی خصوصی و مهیا شدن شرایط آزادی مشروط، مرخصی زندانیان، جذب حمایت‌های مردمی و...

الف) شیوه‌های اجرا کیفر حبس

۱) زندان‌های بسته

در این زندان‌ها مجرمین خطرناک نگهداری می‌شوند. این زندان‌ها به طور کلی به صورت سلول انفرادی می‌باشند و در هر سلول یک نفر زندانی نگهداری می‌شود.

زندانیان هر روز یک ساعت فرصت هواخوری در فضای باز را دارند. برای اعمال مقررات انضباطی درون زندان سلول‌هایی با شرایط سخت‌تر وجود دارد.

۲) زندان‌های نیمه‌باز

در این سیستم از اجراء کیفر حبس، محکومین ریزها را خارج از زندان و مشغول انجام فعالیت‌های روزمره خود هستند و شب را در زندان سپری می‌کنند.

۳) مراقبت‌های الکترونیکی

با هدف کاهش هزینه زندان‌ها و رسیدن به هدف بار اجتماعی کردن (جامعه‌پذیری مجدد) محکومین و کاهش جمعیت کیفری از سال ۱۹۹۷ به بعد اجراء مجازات با شیوه مراقبت‌های الکترونیکی در اداره زندان‌های بلژیک، اجراء شد.

این شیوه اجراء حبس در مورد مجرمینی که مرتکب جرائم مهم مثل قتل، تجاوز به عنف، اعمال خلاف عفت عمومی و قاچاق انسان و مواد مخدر شده‌اند، اجراء نمی‌شود.

شرایط اجراء محکومیت به صورت مراقبت الکترونیکی این گونه است:

- ۱- محکوم دارای خط تلفن در منزل باشد.
- ۲- اضرافیان وی که در یک منزل با هم زندگی می‌کنند به این امر رضایت دهند زیرا تمام این افراد تحت مراقبت‌های الکترونیکی قرار می‌گیرند.
- ۳- محکوم برای زندگی خود برنامه کاری خاصی داشته باشد.

۴- ۱۵۰ یورو ضمانت نقدی بپردازد. در این شیوه اجراء حبس، یک وسیله الکترونیکی در منزل محکوم نصب می‌گردد و یک پابند ویژه به پای مشارالیه وصل می‌گردد و از مرکز مراقبت زندان، با کامپیوتر تحت مراقبت قرار می‌گیرد.

در حال حاضر در بلژیک ۳۰۰ نفر تحت مراقبت الکترونیکی قرار دارند. اگر محکومیت حبس کمتر از یک سال باشد، اعطاء آزادی الکترونیک بلا مانع است و چنانچه میزان محکومیت از یک سال حبس بیشتر باشد با پیشنهاد اداره زندان و موافقت دادسرا، مجازات به صورت مراقبت الکترونیکی اجراء می‌شود.

کار در زندان نیز یکی دیگر از سیستم‌هایی است که در داخل زندان‌های بلژیک اجراء می‌گردد. کار برای زندانیان اختیاری است، خدمات عام‌المنفعه و سایر جایگزینی‌های مجازات حبس نیز در بلژیک اجراء می‌گردد.

ب) وضعیت زندان‌های بلژیک

در بلژیک ۳۴ ساختمان زندان و بازداشتگاه

و سن زندانیان از ۲۲ تا ۵۰ سال است و بالاترین رقم محکومین به حبس مربوط به جرائم سرقت و خشونت است. چهار درصد زندانیان این کشور را خارجیان تشکیل می‌دهند که از ۱۲۳ ملیت مختلف در زندان‌های بلژیک، زندانی وجود دارد.

برای مسلمانان غذای حلال تهیه می‌شود و روحانیون مذهبی در مسائل مربوط به غذا نظارت دارند.

بیشترین تعداد زندانی خارجی متعلق به کشور مراکش است. ساختمان‌های زندان‌های بلژیک عمدتاً متعلق به اوائل قرن بیستم و قدیمی هستند.

پی‌نوشت

(Footnotes)

(Endnotes)

۱- برای آشنایی بیشتر رک سایت WWW.just.fgov.be

۲- DU TROUX

دوترو یک جنایتکار بود که از سال ۱۹۹۶ به بعد